

ЕТИЧНА РАДА

01601, м. Київ, вул. Липська, 18/5,
тел.: (044) 277-76-29, (044) 277-76-32
e-mail: ec@court.gov.ua

ETHICS COUNCIL

01601, Kyiv, Lyyska St., 18/5,
tel.: (044) 277-76-29, (044) 277-76-32
e-mail: ec@court.gov.ua

20 січня 2023 року

м. Київ

РІШЕННЯ

№ 4

***Про невідповідність кандидата
на посаду члена Вищої ради правосуддя
Романова Руслана Олександровича
критеріям професійної етики та доброчесності
для зайняття посади члена Вищої ради правосуддя***

Етична рада у складі Голови Етичної ради Кишакевича Л.Ю., Заступника Голови Етичної ради сера Хупера Е., членів Ради: Корді Р., Перлінг Л., Сіверіна В. І., Трясуна Ю. Р., дистанційно в режимі відеоконференції провівши оцінювання відповідності кандидата на посаду члена Вищої ради правосуддя Романова Руслана Олександровича критеріям професійної етики та доброчесності, відповідно до Закону України «Про Вищу раду правосуддя», Регламенту Етичної ради, затвердженого рішеннями Етичної ради від 01.12.2021 № 1 та від 09.12.2021 № 4 зі змінами, внесеними рішенням Етичної ради від 26.04.2022 № 4, Методології оцінювання відповідності кандидата на зайняття посади члена Вищої ради правосуддя та членів Вищої ради правосуддя критерію професійної етики та доброчесності, затвердженої рішенням Етичної ради від 09.12.2021 № 5 (далі – Методологія),

в с т а н о в и л а:

Відповідно до частини 14 статті 9¹ Закону України «Про Вищу раду правосуддя» Етична рада проводить відбір кандидатів на посади члена Вищої ради правосуддя у два етапи:

1) проведення відбору кандидатів за результатами розгляду поданих кандидатами документів, результатів спеціальної перевірки і відповідної інформації з відкритих джерел та формування списку кандидатів, допущених до співбесіди;

2) проведення співбесіди з відібраними кандидатами та визначення списку кандидатів для рекомендації органам, що обирають (призначають) членів Вищої ради правосуддя.

Етична рада отримала копії документів Романова Р.О. для участі у конкурсі на посаду члена Вищої ради правосуддя від всеукраїнської конференції прокурорів та рішенням від 16.11.2022 року №46 допустила його до співбесіди.

Романов Р.О. з січня 2021 року займає посаду прокурора відділу прокурора відділу правової допомоги управління правової допомоги Департаменту міжнародно-правового співробітництва Офісу Генерального прокуратура.

Вивчивши документи Романова Р. О. для участі в конкурсі, його письмові пояснення та документи, які він надав на запит Етичної ради, інформацію, отриману з відкритих джерел та від громадських організацій, інформацію, отриману від Національного агентства з питань запобігання корупції (далі – НАЗК) і Національного антикорупційного бюро України (далі – НАБУ), провівши співбесіду з ним, Етична рада дійшла таких висновків.

1. Щодо одночасного перебування кандидата під дією двох присяг

Показниками критерію професійної етики та доброчесності є незалежність, чесність, неупередженість, непідкупність, сумлінність, дотримання етичних норм та бездоганна поведінка в професійній діяльності та

особистому житті, а також відсутність сумнівів щодо законності джерел походження майна, відповідності рівня життя кандидата або членів його сім'ї задекларованим доходам, відповідності способу життя кандидата його статусу. Відповідно до п. 1.3.6 Методології дотримання етичних норм та демонстрація бездоганної поведінки в професійній діяльності та особистому житті це – неухильне дотримання особою професійних етичних та загально визнаних моральних правил поведінки, як під час здійснення професійної діяльності, так і поза її межами, що формує довіру суспільства до такої особи. Згідно з п. 1.3.6.1 кандидат не відповідає показнику дотримання етичних норм, зокрема, у разі наявності обґрунтованих сумнівів, що такий кандидат, перебуваючи на теперішній або будь-якій попередній посаді, діяв відповідно до правил професійної етики та інших етичних норм.

1.1. Під час оцінювання кандидата Етичною радою встановлено, що Романов Р.О. працює в органах прокуратури з 2006 року.

Як вбачається з матеріалів, що перебувають у розпорядженні Етичної ради та Єдиного реєстру адвокатів України (далі - Реєстр) 20 серпня 2019 року Романов Р.О., працюючи в органах прокуратури, отримав право на здійснення адвокатською діяльністю (орган, що видав свідоцтво – Рада адвокатів Запорізької області). Згідно з даними Реєстру - право на заняття адвокатською діяльністю на підставі заяви зупинено відповідно до п. 1 ч. 1 ст. 31 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» в день отримання - 20.08.2019.

Так, відповідно до частини першої статті 6 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» (далі - Закон) адвокатом може бути особа, яка серед іншого, склала присягу адвоката України та отримала свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю. За приписами статті 12 цього Закону особі, яка склала присягу адвоката, в день складання присяги видається свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю та посвідчення адвоката України.

Отримавши у серпні 2019 року свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю, Романов Р.О. склав присягу адвоката, одночасно опинившись під дією двох присяг – прокурора та адвоката.

З системного аналізу практики Верховного Суду, можна дійти обґрунтованого висновку, що одночасне перебування під дією двох присяг є неможливим, оскільки це прямо порушує як незалежність прокурора, так і принципи здійснення адвокатської діяльності - незалежність та конфіденційність. Велика Палата Верховного Суду у своїх рішеннях зазначала, що, складаючи присягу прокурора, особа свідомо приймає всі обмеження, які покладаються на неї спеціальним законом, у тому числі заборону суміщення перебування на посаді прокурора з адвокатською діяльністю, а перебування під двома присягами не виглядає легітимним і суперечить меті антикорупційного законодавства (постанови ВП ВС у справах №822/1309/17 та № 826/9606/17).

Вимоги щодо несумісності роботи в органах прокуратури з іншими видами діяльності передбачені статтею 18 Закону України «Про прокуратуру». За змістом цієї статті перебування на посаді прокурора несумісне з обійманням посади в будь-якому органі державної влади, іншому державному органі, органі місцевого самоврядування та з представницьким мандатом на державних виборних посадах. На прокурора поширюються обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності, визначені Законом України «Про засади запобігання і протидії корупції». Отже, особа, яка перебуває на посаді прокурора, не може займатися адвокатською діяльністю або виконувати іншу оплачувану роботу (пункт 1 частини першої статті 25 Закону України «Про запобігання корупції»).

У пунктах 15-17 Висновку № 13 (2018) Консультативної ради європейських прокурорів щодо незалежності, підзвітності та етики прокурорів зазначено, що «незалежність» означає, що прокурори не повинні зазнавати незаконного втручання у виконання своїх обов'язків з метою забезпечення повного дотримання та застосування закону та принципу верховенства права, і що вони також не повинні зазнавати будь-якого політичного тиску або незаконного впливу будь-якого характеру.

Незалежність застосовується як до прокуратури в цілому, так і до її окремого органу та до окремих прокурорів. Прокурори повинні реалізовувати власну свободу вираження поглядів та зібрань таким чином, щоб вони не суперечили їхнім повноваженням та не впливали або не могли вплинути на незалежність чи неупередженість судових органів або прокуратури.

У пункті 31 Висновку № 13 (2018) Консультативної ради європейських прокурорів зазначено, що прокурори повинні бути незалежними за своїм статусом та поведінкою. Вони повинні користуватися зовнішньою незалежністю, тобто стосовно неправомірного або незаконного втручання з боку інших державних або недержавних органів, наприклад, політичних партій.

Прокурори повинні бути й виглядати неупередженими у своїх рішеннях, бути прозорими, уникати конфліктів інтересів або неналежного впливу, а також не сприяти жодній стороні внаслідок будь-яких зв'язків із нею. Якщо існує ризик, що прокурор може не мати належної можливості дистанціюватися від цієї особи, він або вона повинен утримуватися від розгляду справи (пункт 54 зазначеного Висновку).

Крім того, претендуючи на набуття права на заняття адвокатською діяльністю прокурор вступає у позапроцесуальні відносини із Радою адвокатів, адвокатською спільнотою. Доступ до професії адвоката передбачає виконання встановлених законодавством вимог (стаття 6 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність») до осіб, які виявили бажання стати адвокатом. Серед них, зокрема, є вимога проходження стажування. Очевидно, що у цьому випадку прокурор перебуває у відносинах підпорядкування з керівником стажування, який є адвокатом. Так само як і під час організації та проведення кваліфікаційного іспиту, який здійснюється кваліфікаційною палатою кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури. Такі правовідносини між адвокатом і прокурором виходять за межі допустимої сфери відносин між прокурорською та адвокатською спільнотами.

Наведене свідчить, що намір проходити процедури кваліфікаційного іспиту, стажування та отримати свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю перебуваючи на посаді прокурора, є завідомо нелегітимним наміром,

оскільки прогнозовано призводить до виникнення обставин несумісності. До того ж наявність статусу адвоката (захисника) в особи, яка є прокурором та підтримує державне обвинувачення в суді, ставить під сумнів її незалежність, безсторонність та неупередженість.

Таким чином, одночасне перебування під дією двох присяг є неможливим, оскільки їхні тексти суперечать один одному та прямо порушують як незалежність прокурора, так і принципи здійснення адвокатської діяльності - незалежність та конфіденційність.

Отже, Етична рада вважає, що за наведених обставин, наявний обґрунтований сумнів у відповідності дій кандидата, який обіймаючи посаду прокурора отримав право на зайняття адвокатською діяльністю, правилам професійної етики (п.1.3.6.1 Методології).

1.2. Згідно з п. 1.3.2. Методології чесність це – наявність високих моральних якостей, правдивість у професійній діяльності та повсякденному житті.

Відповідно до п. 10.2 «Положення про організацію та порядок проходження стажування для отримання особою свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю» (далі за текстом – Положення), після закінчення шестимісячного строку стажування стажист складає звіт про результати стажування, а керівник стажування – звіт про оцінку стажування.

Згідно з п. 1.6. Положення стажування здійснюється протягом шести місяців і обчислюється шляхом сумарного обліку робочого часу стажиста на виконання програми та плану стажування. Загалом робочий час стажиста за увесь період стажування має становити не менше 550 (п'ятсот п'ятдесят) годин, з яких не менше 50 (п'ятдесят) годин робочого часу має становити заняття стажистом юридичною практикою.

Під час проходження стажування стажист виконує завдання у межах індивідуального плану для отримання особою свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю, робить у своєму примірнику плану відповідні

відмітки про ступінь його виконання та веде щоденник стажування, в якому послідовно та детально відображає хід виконання плану.

Так, на запит Етичної ради щодо спеціалізації керівника стажування адвоката Супрун-Гальчанської І.В. кандидат Романов Р.О. повідомив, що до того часу, як Етична рада не направила йому запит, він не цікавився яку спеціалізацію має адвокат і лише під час надання відповідей на запит Етичної ради він з'ясував, що на період проходження стажування адвокат спеціалізувалась у кримінальних провадженнях. Крім того, Романов Р.О. повідомив, що під час проходження стажування лише декілька разів був присутнім у залі судового засідання як вільний слухач. Під час співбесіди кандидат також зазначив, що безпосередня робота з його керівником стажування становила близько 8 годин з обов'язкових 550 годин стажування.

Таким чином, у Етичної ради існують обґрунтовані сумніви чи виконав Романов Р.О. всі завдання для отримання свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю, зважаючи на те, що він навіть не був обізнаний зі спеціалізацією керівника свого стажування та був присутній у залі судового засідання для набуття практичних навичок лише декілька разів за час всього стажування, що викликає сумніви у його чесності.

Етична рада вважає, що за наведених обставин, наявний обґрунтований сумнів у відповідності дій кандидата Романова Р.О. як такого, що займає посаду прокурора, правилам професійної етики, як чесність та сумлінність (п. п. 1.3.2., 1.3.4. Методології).

Етична рада зазначає, що такі дії кандидата Романова Р.О. оцінюються Радою виключно в аспекті їх відповідності Методології та не мають преюдиційного значення для вирішення інших питань.

2. Щодо неточних та неповних відомостей у майнових деклараціях кандидата

Відповідно до п. 1.3.7.6 Методології кандидат повинен відповідати вимогам фінансового контролю, що визначені антикорупційним законодавством, зокрема, щодо надання повної та точної інформації у майнових деклараціях.

Відповідно до роз'яснень НАЗК - суб'єкт декларування повинен зазначити відомості про усі об'єкти нерухомості, що належать суб'єкту декларування та членам його сім'ї на праві приватної власності чи на іншому праві користування.

2.1. Як вбачається з розділу 3 «Об'єкти нерухомості» майнових декларацій Романова Р.О. за 2015-2020 роки кандидат не зазначив своє право користування об'єктом нерухомості у м. Запоріжжі, який відповідно до розділу 2.1 «Інформація про суб'єкта декларування» декларації, яке є його зареєстрованим місцем проживання.

Як пояснив кандидат на запит Етичної ради, з 2013 року, після переведення до Генеральної прокуратури України і переїзду до міста Києва, гуртожитком у м. Запоріжжя він не користується у зв'язку з чим вважає, що інформацію про цей гуртожиток у розділі 3 «Об'єкти нерухомості» майнових декларацій за 2015-2020 роки не потрібно зазначати.

Втім, такі пояснення кандидата суперечать вимогам Закону України «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні», які були чинні на момент подання зазначених декларацій. Так, статтею 6 цього Закону передбачено, що для реєстрації особа подає органу реєстрації, зокрема, документи, що підтверджують право на проживання в житлі, адреса якого зазначається під час реєстрації. Тобто у зв'язку із реєстрацією місця проживання у суб'єкта декларування та членів його сім'ї виникає право користування об'єктом нерухомості. У зв'язку з цим, відомості про об'єкти нерухомості, які є зареєстрованим місцем проживання суб'єкта декларування або членів його сім'ї, необхідно зазначати у розділі 3 «Об'єкти нерухомості» декларації, навіть якщо особа фактично там не проживає.

Таким чином, відомості про об'єкти нерухомості, які є зареєстрованим місцем проживання суб'єкта декларування або членів його сім'ї, необхідно зазначати у розділі 3 «Об'єкти нерухомості» декларації, навіть якщо особа фактично там не проживає.

2.2. 01.06.2014 Романов Р. О. набув право користування кімнатою у гуртожитку Київського національного університету імені Тараса Шевченка. У майнових деклараціях кандидат вказує цей гуртожиток, як своє фактичне місце проживання, та декларує право користування ним. При цьому, кандидат не декларує право користування цим гуртожитком членами своєї сім'ї: дружини та дитини. Як пояснив кандидат на запит Етичної ради, у 2014 році він дійсно набув право користування кімнатою у гуртожитку Київського національного університету імені Тараса Шевченка у м. Києві, де і проживає зі своєю родиною. Інформацію про право користування членами сім'ї кімнати у гуртожитку помилково не зазначив у розділі «Об'єкти нерухомості».

Враховуючи вищенаведене, Етична рада вважає, що кандидат Романов Р.О. несумлінно поставився до дотримання вимог фінансового контролю, що визначені антикорупційним законодавством. У зв'язку з цим у Етичної ради виникли обґрунтовані сумніви щодо його відповідності таким показникам критерію професійної етики та доброчесності як сумлінність (п. 1.3.4 Методології) та відповідність вимогам фінансового контролю щодо надання повної та точної інформації у майнових деклараціях (п. 1.3.7.6 Методології).

Враховуючи вищезазначені обґрунтовані сумніви як окремо, так і в сукупності, керуючись пунктами 2.3, 3.1, 3.15.1, 3.2 Регламенту Етичної ради, Методологією, статтею 9¹ Закону України «Вищу раду правосуддя», Прикінцевими і перехідними положеннями Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо порядку обрання (призначення) на посади членів Вищої ради правосуддя та діяльності дисциплінарних інспекторів Вищої ради правосуддя», Етична рада

у х в а л и л а:

кандидата на посаду члена Вищої ради правосуддя Романова Руслана Олександровича визнати таким, що не відповідає критеріям професійної етики та доброчесності для зайняття посади члена Вищої ради правосуддя.

Голова

(підпис)

Л.Ю. Кишакевич